17 Ιανουαρίου 2026

Μοναχός Βαρλαάμ Ξενοφωντινός (1886-17.1.1983)

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Συναξαριακές Μορφές

Μοναχός Βαρλαάμ Ξενοφωντινός

Image not found or type unknown

Κατά κόσμον ονομαζόταν Βασίλειος Αθανασίου Ριζόγλου. Ο μακάριος αυτός Γέροντας γεννήθηκε στα Κούκλινα Στενημάχου της Α. Θράκης το 1886. Νέος, πρόσφυγας, ξένος και φτωχός πήγε στη Θεσσαλονίκη και προσκύνησε στο ναό του Αγίου Δημητρίου.

Προσήλθε στην Ιερά μονή του Αγίου Γεωργίου-Ξενοφώντος το 1910. Εκάρη μοναχός το 1912. Διετέλεσε προϊστάμενος της μονής του έως το 1977 και αντιπρόσωπος στην Ιερά Κοινότητα. Μέχρι τα βαθιά του γεράματα διακόνησε τη μονή της μετανοίας του με αγάπη, προθυμία και αφοσίωση. Τον θυμόμαστε με ζέση να προσέρχεται στο Καθολικό για τις καθημερινές, πολύωρες, ιερές ακολουθίες.

Με συγκίνηση διηγείτο ότι το 1927 προσβλήθηκε με πολλούς πατέρες της μονής από ελονοσία και πολλοί πέθαναν. Λιτανέυσαν, τότε, τη θαυματουργή εικόνα της Παναγίας της Οδηγήτριας γύρω από τα τείχη της μονής και η ασθένεια έφυγε και ο π. Βαρλαάμ σώθηκε. Από ευγνωμοσύνη δοξολογούσε κι ευχαριστούσε σε όλη του τη ζωή τη λατρευτή του Παναγία.

Κατά μία πανήγυρη της μονής του αγίου Γεωργίου ήταν στο διακόνημα του μαγείρου. Ήταν αρκετά λυπημένος που δεν μπορούσε να είναι στο ναό κατά την αγρυπνία της μνήμης του αγίου. Κάποια στιγμή εγκάρδια αναφώνησε: «Άγιε Γεώργιε, σήμερα που τιμάμε τη μνήμη σου, εγώ δεν μπορώ να έρθω κοντά σου, στην ακολουθία ...». Τότε έλαμψε όλος ο χώρος του μαγειρείου κι εμφανίσθηκε μπροστά του ολόσωμος ο άγιος Γεώργιος και του είπε: «Μην στενοχωριέσαι, Γερο-

Βαρλαάμ, εδώ θα είμαι μαζί σου». Άλλοτε πάλι είδε τον άγιο Γεώργιο καβαλάρη σε άλογο, μέσα στην αυλή της μονής, αδυνατώντας ν’ ατενίσει το λαμπρό πρόσωπό του.

Δεν είχε δει ποτέ σε όλη τη μοναχική του ζωή το πρόσωπό του στον καθρέφτη. Όταν κάποιος επισκέπτης έκανε με μία μηχανή κινηματογραφική λήψη και την παρουσίασε, ο Γέροντας Βαρλαάμ παρατήρησε πως το μπαστούνι του εικονιζομένου είναι ίδιο με το δικό του. Δεν είχε δει ποτέ το πρόσωπό του στον καθρέφτη για να το αναγνωρίσει.

Αιωνόβιος και αγαπούσε να εργάζεται, να μαστορεύει, να κλαδεύει τα δένδρα, να σκαλίζει τους κήπους, να διακονεί. Το κελλί του ήταν γεμάτο εργαλεία γι’ αυτές τις εργασίες. Όταν βάρυνε πολύ και δεν μπορούσε πια να εργασθεί, λυπόταν κι έλεγε: «Είμαι άχρηστος, πετάξτε με, είμαι άχρηστος, δεν προσφέρω τίποτε, τσάμπα τρώω το φαγητό μου».

Για αρκετά έτη διακονούσε στα μετόχια της μονής των Αγίων Θεοδώρων στη Βουρβουρού και τον Άγιο Νικόλαο Χαλκιδικής και στα Καθίσματα του Αγίου Φιλίππου Ζαχαρά, που είναι ψηλά από την Ξενοφωντινή σκήτη, και του Αγίου Τρύφωνος. Μία ημέρα είδε από μακριά να περνά σκυφτός και βιαστικός ένας μοναχός. Του είπε ο Γέροντας Βαρλαάμ «ευλογείτε». Εκείνος δεν απάντησε, μόνο έσκυψε λίγο το κε-φάλι του και τάχυνε το βήμα του. Προχώρησε κάπως κι εξαφανίσθηκε. Η όψη του και η στάση του ήταν μοναδική. Ο Γέροντας Βαρλαάμ, όπως διηγείτο αργότερα στους πατέρες της μονής του, πίστεψε πως ο μοναχός εκείνος ήταν ένας από τους άγνωστους ασκητές του Άθωνα ... Όταν κάποτε τα λαχανικά του κήπου του προσβλήθηκαν από κάμπιες, προσκάλεσε με πίστη την τίμια κάρα του Αγίου Τρύφωνος και τελέσθηκε αγιασμός. Την ώρα του αγιασμού ένα σύννεφο από κάμπιες σηκώθηκε από τον κήπο και αφανίσθηκε στο βάθος. Ο πιστός δούλος του Θεού Βαρλαάμ ευχαρίστησε θερμά τον άγιο.

Προσηλωμένος στο διακόνημά του, του αμπελικού και του δενδροκόμου, δεν άφησε ποτέ τον μοναχικό του κανόνα. Ήταν ελεήμων στο έπακρον. Πάντοτε φιλοξενούσε κουρασμένους οδοιπόρους, νυχτωμέ-νους και μοναχούς. Ουδέποτε κατέλυσε κρέας. Δεν άναβε θερμάστρα τους χειμώνες. Θερμαινόταν κάνοντας πολλές μετάνοιες. Η μεγαλύτερη δοκιμασία της ζωής του ήταν όταν τον έστειλε η μονή να υπερασπίσει τα δίκαιά της σ’ ένα μετόχι της. Οι ασεβείς κάτοικοι τον ποδοπάτησαν και τον περιέλουσαν λαδομπογιές. Με δυσκολία επέστρεψε στη μονή και άργησε να συνέλθει, όμως τους συγχώρεσε όλους εγκάρδια.

Πολύ φιλακόλουθος, αφού πήγαινε καθημερινά στο Καθολικό με τον εκκλησιαστικό. Δεν διάβαζε, δεν έγραφε, δεν έψελνε, δεν μιλούσε. Συμμετείχε με το ταπεινό

κομποσχοινάκι του. Δεν αργολογούσε. Είχε μία ταπεινή αίσθηση για τον εαυτό του. «Ένα κούτσουρο είμαι», έλεγε, «ένα βόδι». Ήταν αρκετά εγκρατής, υπάκουος, ταπεινός, πράος, ησύχιος, φιλόπονος, φιλότιμος, φιλάγιος και θεοτοκοφιλής.

Ανεπαύθη εν Κυρίω στις 17.1.1983, ημέρα μνήμης του καθηγητού της ερήμου, του αγίου Αντωνίου του Μεγάλου. Όπως γράφαμε τότε: «Ο μεταστάς έζησε 75 χρόνια στο Άγιον Όρος και εκοσμείτο από τη θεοφιλή ταπείνωση, την ανεξικακία και την υπακοή». Κατά τον σωμα-τικό του χαρακτήρα ήταν κοντός και στα γηρατεία του πολύ κυρτωμέ-νος και με μικρή σχετικά γενειάδα.

Πηγές – Βιβλιογραφία

Μοναχολόγιον Ιεράς Μονής Ξενοφώντος. Μωυσέως Αγιορείτου μοναχού, Εκδημίες Αγιορειτών, Πρωτάτον 4/1983, σ. 73. Νικοδήμου Νεοσκητιώτου ιερομ., Ο πανταχού προφθάνων εις βοήθειαν, Άγιον Όρος 2008, σ. 96.

Πηγή: Μοναχού Μωυσέως Αγιορείτου, Μέγα Γεροντικό, τ. Β΄, εκδ. Μυγδονία σ. 1047-1050